

آیا علمای شیعه همه روایات اصول کافی را صعیق میدانند؟

سوال کننده : سیاوش

توضیح سؤال :

با سلام بنده جدیداً کتابی با عنوان غلو را مطالعه کردم که نوشته مردی به اصطلاح روحانی با نام صالحی نجف آبادی است و او در این کتاب بعضی احادیث کافی را ضعیف و حتی نادرست می داند و مرحوم کلینی را به اشتباه در مورد این احادیث متهم می کند و همچنین در مورد مطلبی که می گویند کتاب کافی به امضای امام عصر (ع) رسیده را هم ایشان تکذیب و دروغ می دانند . خواهش کامل و سریع و با ذکر منابع توضیح دهید . یا علی

پاسخ :

مرحوم شیخ کلینی ؛ اقدم ، اوثق و بلا تردید از ائمه حدیث و اعظم المحدثین تاریخ شیعه است .
نجاشی در شأن او می گوید :

شیخ أصحابنا فی وقته بالری ووجههم ، وکان أوثق الناس فی الحدیث ، وأثبتهم .

رجال النجاشی ، النجاشی ، ص 377 .

شیخ طوسی هم در یک کتابش تعبیرش از کلینی این است که :

جلیل القدر عالم بالاخبار .

رجال الطوسی ، الشیخ الطوسی ، ص 439 .

در کتاب دیگرش تعبیرش این است که :

ثقة ، عارف بالاخبار .

الفهرست ، الشیخ الطوسی ، ص 210 .

و اما کتاب کافی ، بلا تردید در نزد تمامی علمای شیعه ، متقن ترین کتاب حدیثی تاریخ شیعه است .

مرحوم سید ابن طاووس تصریح می کند :

شیخ مفید با آن عظمت و مقام و با آن قرب و منزلت ، تعبیرش در مورد کتاب کافی این است که این کتاب ، از برترین کتاب

های شیعه است که بیشترین فایده را می توان از آن برد .

الكافی ، وهو من أجل كتب الشيعة وأكثرها فائدة " .

(تصحیح اعتقادات الإمامیة ، الشیخ المفید ، ص 70) .

شهید اول که رکن ارکان فقه است ، عبارتش این است که در مذهب شیعه کتابی به مانند کافی نوشته نشده است .

ويقول عنه الشهيد كما في إجازته لابن الخازن : كتاب الكافي في الحديث الذي لم يعمل مثله .

(شرح اللمعة ، الشهيد الثاني ، ج 1 ، ص 48) .

محقق علی بن عبد العالی محقق ثانی ، باز همین تعبیر را در باره کتاب کافی دارد .

وقال المحقق علي بن عبد العالی الكركي في إجازته للقاضي صفی الدین عیسی : " الكتاب الكبير في الحديث ، المسمی بالكافي

، الذي لم يعمل مثله . . . وقد جمع هذا الكتاب من الأحادیث الشرعية ، والأسرار الدینیة ، مالا يوجد في غيره " .

(الكافي، الشيخ الكليني، ج 1، ص المقدمة 27).

اما با همهء اين توضيحات، هيچ يك از علماي شيعه تا كنون ادعا نكرده اند كه تمام روايات كافي، صحيح السند و قطعاً صادر از معصوم است؛ زيرا هر چند مرحوم كليني مقام ارجمندي داشته و برترين محدث تاريخ شيعه است؛ اما معصوم از خطا و اشتباه نبوده است. و نداشتن اين ويژگي باعث شده است كه تعدادي از روايات كتاب شريف از نظر سندي تمام نباشد. و اين امري است طبيعي و مطابق با عقل و برهان.

و خود مرحوم شيخ كليني هم مدعي نيست كه تمامي رواياتي كه در كافي جمع کرده است، صحيح است. اما اين كه اين كتاب را امام زمان عجل الله تعالي فرجه الشريف ديده و تأييد کرده باشد؛ چنانچه مشهور شده است كه امام زمان عليه السلام در بارهء كتاب كافي فرموده باشند:

الكافي كاف لشيعتنا

هيچ سند و مدرک معتبري ندارد.

مرحوم ميرزاي نوري رضوان الله تعالي عليه در اين باره مي فرمايد:

وانه قال عنه: (ان هذا كاف لشيعتنا) فبين انه لا أصل له ولا أثر في مؤلفات أصحابنا، ولم تأت به رواية قط لا صحيحة ولا ضعيفة.

خاتمة المستدرک - الميرزا النوري - ج 1 - ص مقدمة التحقيق 39

اين گفته اند كه امام فرموده باشد: «ان هذا كاف لشيعتنا» اصل و اساسي ندارد و اثري از اين روايت در كتاب هاي علماي شيعه ديده نمي شود. و نيز هيچ روايتي، نه صحيح و نه ضعيف در اين باره وارد نشده است...

واضح است كه اگر چنين روايتي از امام زمان صادر شده بود، بعد از آن ديگر علماي شيعه حق نوشتن كتاب را نداشتند؛ چون اين جمله، تمامي كتاب هاي بعد را باطل اعلام مي كند؛ از اين رو وقتي علماي سلف؛ مثل شيخ صدوق كه تقريباً همزمان با كليني بوده و نيز شيخ مفيد، شيخ طوسي و... به اين نقل اعتماد نكرده و كتاب هاي فراواني نوشته اند، ما چگونه مي توانيم به اين جمله اعتماد كنيم.

بقية علماي شيعه نيز از اين مطلب به صورت مفصل جواب داده اند كه فكر مي كنم همين اندازه كافي باشد.

موفق باشيد

گروه پاسخ به نسيبهات

مؤسسه تحقيقاتي حضرت ولي عصر (عج)